Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דרייטאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדן — קר. ה. וו.
האלביעהריג 5 גולדן קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולדן 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדן — קר. ה. וו.
האלביעהריג 5 גולדן 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולדן 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאנירן
אין דער פרענטפרעאנגס-אנגעלעגענהייט פון דעם עסטאנער דיים
פיר עסטערייך
דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראנדאנס-בלאנקעטן צו זענדען בעליעבעג.

Nr. 118. פיערצעהנטער יאהרגאנג פעסט, מיטטוואך כא תשרי ה.תרמ"ג. Pest, den 4. Oktober 1882.

דיא אנטי-סעמיטישען קראוואללע.

יעטצט צייגט זיך זין דאס טרייבען דער אנטי-סעמיטען אין דער וואהרען געשטאלט. ביז יעטצט זאגטען דיעזע: זיא וואללען נור דען נייסטיגען קאמפף געגען דיא יודען איינגעהמען; זיא פערלייגען נור געגען דיא געזאמטע-יודענהייט, נוכ אבער געגען דיא איינצעלנען יודען; זיא קעמפפען נור גע-גען דיא איינגאנגסגרייד, געגען דען איינגעגיסען אונד דיא געלד-וזכט דער יודישען „אססע", אלל דיעס געשעהע אבער נור אינגערהאלב דער ער-לייכטען געזעצצלייכען שראנקען, אהנע זיך אן פער-זאן אונד איינגעטהום דער יודען פערגייסען צו וואללען!— זיא זאגטען זיא, אונד דיא רעגיערונג קאנג-טע דעסהאלב קיינען אנלאס פינדען, געגען דיעזעס „אנשולדיגע טרייבען", וויא עס דיא אנטי-סעמיטען נאנגטען, אייפצוטרעטען. נון צייגט דער קראוואלל אין פעסבורג אונד אומגעגעגנד, דאס דיעזעס טרייבען דער אנטי-סעמיטען דאך ניכט אין זיא אינ-שולדיגעס, זאנדערן אין זעהר, זעהר געפעהרליכעס איזט. יעטצט צייגט עס זיך, וויא דיא אנטי-סעמיטען זייט יאהרען דיעזע קראוואללע פארבערייטעט, וואהל בעריעכנעט אונד ארגאניזירט האבען. דיא טיסא-עפלארער געשיכטע וואהרד עבענפאללס נור פאן דען אנטי-סעמיטען אנגעשטיפטעט אונד זיא הטפטע פארט געשפאנגען, ביז עס עגלדיג דורך דיא פארטווערדענדען העטצעריין צו איינער וואהר-ליכען גרייאמען וויינגערפאללנגס קאמפען מיסטע.

אונזער מינישטער-פרעזידענט טיסא זאגטע אפטערס: „זיא לאנגע דיעזע העטצעריין נור אין וואהען אונד אין דען צייטונגען בעפרייכען וויר-דען, כאנן איך ניכטס טהון, דענן דיעזע אין דעם פרייען קאנשטטצאנגלללען אונגאר איזט דיא פרעס-סע פרייא, דאס וואהרע פרייא, נור דיא באזע טהאט איזט פערבאטען. זיא עס דאהער צור טהאט כאב-מען זאללטע, וועדיע איך מיינע מאכט צייגען!"

נון איזט עס צו דער באזעסטען טהאט גע-קאממען, אין פעסבורג אונד אומגעגעגנד איזט דאס שרעקליכסטע געגען דיא יודען געשעהען. גאנץ וויא אין רוסלאנד — אונד דיא וואהרהייט געשטאנדען, דערד אין טיסא דאס איך זייגע מאכט געגייגט; עס וואהרד אייגע גראסע מיליטער-מאכט נאך פעסבורג געוואהלט, אונד דער קראוואלל וואהרד זאאפרט אינטערדרוקט. אבער דיעזע מאכט וועגע אים זיא בעססער געווזען, ווען זיא דען גאנצען קרייאלל רעכטצייטיג העטטע פערהינדערן כאנ-גען. — אין מערצנישטע שפרינגאט לייטעט; קראנקהייטען צו פערהיטען איזט לייכטער, אלס קראנקהייטען צו היילען.

אין דער פארגעסטרייגען זטצונג דער פרעס-בורגער שטאדטפרעזידענטשאפט עראהאב זיך איך אין יודישען מיטגליעד דערזעלבען, נאמענס וויל-העלם אייזענשטעדטער, אונד זאגטע: „וואצו זאל-לען ווייר יודען אונס פאסען? זאגען ווייר עס נור פרייא הערייס: אן דיעזען קראוואללען איזט דיא בעהאדרע זעלבער שולד; ווייר האבען זיא וועדער-האלטן געמאהנט, רעכטצייטיג פארזיכטסמאסרעגעלן צו טרעפען אונד פאר דער געפאהר געווארנט. אבער דיא בעהאדרע פערבליעב ביא אידערע נאכלעסיגקייט, ביא אידערע נכטס-טהון; איך זעלבער האבע אן בעטרעפענדער שטעללע איזט דיא גראסע דער געפאהר איזמערקזאם געמאכט אונד געבעטען, מיליטער איינרקען צו לאסען, אבער מאן אנטוואהרטעטע מיר: מאן וואללע דאך קיין בלוט פערגיעסען! זעלבסט אנפאנגס, אלס דאס מיליטער גע גען דיא אינרוהע-שטיפטער איסריקטע, איזט עס זיא שאנגער אונד פאסט זיא האפליך גע גען דיעזעלבען פארגעגאנגען, דאס אינטער דעם געזינ-דעל דער רוה פערבייטעט וואר: „דאס גאנצע מי-ליטער-איסריקען זיא נור איינע קאמאדיע, עס ווירד אונס נכטס געשעהען, הייגען ווייר נור וויטער צו!" — יא, איך מיס געשטעהען, אס ענדע שיען עס מיר זאנאר, אלס ווערע דיא בעהאדע זעלבער מיט דען אנטי-סעמיטען אינפערשטאנדען!"

נאטירליך בראכטען דיא וואהרע דיעזעס איינגעפרעגטען יודישען שטאדטפרעזידענטען איינע אינגעהייערע עגטרסטונג הערפאר. אבער מאן מיסטע עס דיעזעס מאנגע פערצייהען, דאס ער זיך זיא פאס הערצען הערבאנגערעדעט. דיא פעסבור-גער שטאדטפרעזידענטשאפט האט נון פאלגענדען בעשלוס געפאסט:

„דיא רעפרעזענטאנטען דער שטאדט פרעס-בורג, אלס געזעטצלייכע פערטרעטונג דער פרעס-בורגער בורגערשאפט, שפרייכט אהר בעדויערן אונד אהרען לעבהאפטען אכטונג אובער דיא גע-זעטצווידריגען ערייגנישסע דער לעטצטען טאגע איס — אונד זיא פערדאמט איס דאס ענטשיע-דענסטע, נכט נור דיא גוואלטטאטען אישסרי-טונגען דעס אייגהעטצטען פארלעס, זאנדערן איך אללע ארטען דער אנטי-סעמיטישען העטצע-רייען, וועלכע אנשטאפ צור ערערגונג דער געמיט-הער אונד אנלאס צום איסבריכע דיעזער גרייעל-טהאטען געגעבען האבען: — אינדעס דיא שארפ-רעפרעזענטאנטען פאן דען בעהאדען דיא אנזיע-הונג דער פאללען שטרענגע דעס גזעטצעס געגען דיא שלדיגען ערייגנישסע, האלטע זיא עס פיר דיא הייליגסטע פליכט אללער אנשטענדיגען בורגער, וועלכען דיא וואהלפאהרט אונזערער פאטער-שטאדט אס הערצען לייגט, מיט אללען מיטטעלן דאהין צו ווירקען, דאס דער נייסט דער אינגעזעטצ-ליכקייט אונטערדרוקט ווירד, אונד פערגעסט אונד רוהע אונטער אללען בעוואהנערן פור אומסער ער-האלטען בלייבען!"

דיעזער בעשלוס ווארד נון איינשטימיג אנ-גענאממען. —

מינישטער-פרעזידענט טיסא האט ווידער אן זעממטליכע קאמיטאטס-בעהאדען פאלגענדען עראלאס געריכטעט:

„אין בען איבערצייגונג, דאס זעממטליכע בע-הادען מיט ענטרסטונג גערעדט פאן יענען שמאב-פאללען קראוואללע, וועלכע אין פעסבורג אונ-טער דעם נאמען „אנטי-סעמיטיסמוס" פעראבט וואהרען אונד גנמעהר אויך אין דער אומגעגעגנד פעסבורגס נאכאהמונג געפונדען!"

„איך בען איך דאפאן איבערצייגט, דאס דיא בעהادען אוהרע פפלכט צור פערהיטונג דער-ארטיגער קראוואללע אפפלקאמטען קענגען — אונד זאללטע דיא פערהיטונג דיעזער קראוואללע נכט איבעראלל געלינגען, זאללטען היע אונד דא דאך דערארטיגע קראוואללע איסבריכען. זיא ווערדען דיא בעהادען מיט דער פאללען קראפט דעס גזעטצעס אונד דער אפפענטליכען גוואלט דיא שלדיגען בעשטראפען. איך מיינערזיים האלטע מיך פערפפליכטעט, צו ערקלערען, דאס איך הער אי-נע נאכלעססיגקייט אונד אין שאנגנגפאללס פאר-געהרען גגגען דיא שלדיגען דורכאוס נכט דול-דען ווערדע; עס איזט אייגע דער ערסטען פפליכ-טען דער שטאאטס-גגוואלט, דיא זיכערהייט דער פערזאן אונד דאס אייגנטהום דער בירגער, אהנע ריקוכט איך שאנד, שטאמט אדער קאנפעססיאן צו וואהרען!"

„עס דארף נכט געשעהען, דאס דיא אפפענט-ליכע זיכערהייט אין פאלגע דער שטרעפליכען בעמיהונגען איינצעלנער העטצער געשטארט אונד הערזוכט איך דער גוטע רוה דעס אונגארישען שטאאטעס געשעדיגט ווערדע. דיעזע אנטי-סעמי-טישען העטצער פפלגען זיך וואהל בים אישבר-בע דער אנרוהען צוריקצוציעהען, זיא דאס דאנן בייא דען אנרוהען נור דאס פערהעטצטע פאלק אונד נכט דיא העטצער זעלבער בעשטראפט ווערדען; דיעס דארף אבער נכט מעהר זיא געשע-הען, דענן איך דיא העטצער זעלבער מיס דיא שטראפגערע גגוואלט דעס געזעטצעס טרעפפען."

„איך עייארטע ראהער, דאס דיא בעהادען איבעראלל בעמיהט זיין ווערדען, יעדע העטצעריא זאפארט בים עגטשעהען צו אנטערדרוקען אונד דיא העטצער זעלבער דער שטרעגגע דעס געזעטצ-עעס צו איבעלעפפערן. עס איזט דאפור גגגאריגט, דאס יעדע בעהادדע צור איסאבונג איהרער גע-וואלט איינע גגגגגגדע מיליטערמאכט ערהאלטע. — איך מיינערזיים פפרזיכערע, דאס איך דיא בע-הادען אין דיעזער איסאבונג איהרער גגגגגגדע מיט דער גאנצען קראפט פון דער גגגגגגדע מיליטער-מאכט אונד אונטערשטיצונג ווערדע!"

זא לייטעט דער עראלאס. דיעזע שאנען וואהרע ווערדען אבער איך מיט דער טהאט בעקרעפטיגט, דענן עס איזט בעריישט אים גאנצען לאנדע דיא גע-גייעטסע פארזאהרע געטאפפען ווערדען; נאך אללען גגגגגדען, וא זיך איינער איינע אינרוהע צייגט, זאפארט איינע איסרייבגגדע מיליטער-מאכט ווערפען צו קאנגען, דיא פערוואלטונגס-בעהادען זונד אלזא דא אנגעוויעזען וואהרען, דיא שטרעגגגס-טען פארזיכטסמאסרעגעלן איך צור פערהיטונג דער קראוואללע אנטי-ווערדען.

פרייליך העטטע דיעזער עראלאס נאך פאר וואכען עריישיגען אינד בעפאלגט ווערדען אללען, וואראנן דיא פעלען גגפלינדערטען ווערדען אין פרעס-בורג אונד אומגעגעגנד ביא אהרהעם פערמאגען גע-בליעבען ווערען. דיעזע אייטען גגפלינדערטען ווערדען פאן דעם יעטציגען שטרעגגגן אייפטרעטען קיינען נייטצען מעהר; זיא קאנגען האבסטעגס אן דיא שטאדט אינד דאס קאמיטאט אנשריבען איך עריזאטיע מאכטן!

אונד אין דער טהאט ווילל מאן יעטצט אין פעסבורג דען אים דען קראוואללען גגגשטאנדע-גגגן שאדען בעריכגגן; דענן דיא בעטרעפפגגדען בעשטרעטען פערלאנגגן פאן דער שטאדט דען עריזאטיע דעס עריישטגגגן שאדענס.

נאכדעם גגן יעטצט דיא פלינדערע איינזע-הען, דאס עס דאס מיליטער מיט דעס שיעסען עריגסט מיינע, זא האבען זיא זיך צוריקגעצאגגן אונד זונד פאללייג ריהיג גגגגגדען. דער רעגיערונגס-קאממיססער אין פעסבורג, הערר פאן עקערלא-לוש, איזט איך גגגאנגגגן, דורערנד איינע גראסערע מיליטער-מאכט אין פעסבורג צו לאססען.

נכט זא ריהיג איזט עס אין דער אומגעגעגנד פאן פעסבורג, אין דען יודישען געמיינדען אינזייט פעסבורגס הערדשט נאך אממער פיר טאג אונד שרעקען פאר דען קראוואללען, דיא ווערדען דיא אויסטייבען.

אויס באיזנג ווארד פאלגטי
שאן ווערדענד אנגנטאגס וואי
אנטי-סעמיטען בעמערקט.

מיליטער גע גען דיא אינרוהע-שטיפטער איסריקטע, איזט עס זיא שאנגער אונד פאסט זיא האפליך גגגגגן דורזעלבען פאר-גגגגאנגגגן, דאס אינטער דעם געזינ-דעל דער רוה פערבייטעט וואר: „דאס גאנצע מי-ליטער-איסריקען זיא נור איינע קאמאדיע, עס ווירד אונס נכטס געשעהען, הייגען ווייר נור וויטער צו!" — יא, איך מיס געשטעהען, אס ענדע שיען עס מיר זאנאר, אלס ווערע דיא בעהאדע זעלבער מיט דען אנטי-סעמיטען אינפערשטאנדען!"

נאטירליך בראכטען דיא וואהרע דיעזעס איינגעפרעגטען יודישען שטאדטפרעזידענטען איינע אינגעהייערע עגטרסטונג הערפאר. אבער מאן מיסטע עס דיעזעס מאנגע פערצייהען, דאס ער זיך זיא פאס הערצען הערבאנגערעדעט. דיא פעסבור-גער שטאדטפרעזידענטשאפט האט נון פאלגענדען בעשלוס געפאסט:

„דיא רעפרעזענטאנטען דער שטאדט פרעס-בורג, אלס געזעטצלייכע פערטרעטונג דער פרעס-בורגער בורגערשאפט, שפרייכט אהר בעדויערן אונד אהרען לעבהאפטען אכטונג אובער דיא גע-זעטצווידריגען ערייגנישסע דער לעטצטען טאגע איס — אונד זיא פערדאמט איס דאס ענטשיע-דענסטע, נכט נור דיא גגגגגגגגדען אישסרי-טונגען דעס אייגהעטצטען פאלקעס, זאנדערן איך אללע ארטען דער אנטי-סעמיטישען העטצע-רייען, וועלכע אנשטאפ צור ערערגונג דער געמיט-הער אונד אנלאס צום איסבריכע דיעזער גרייעל-טהאטען געגעבען האבען: — אינדעס דיא שארפ-רעפרעזענטאנטען פאן דען בעהادען דיא אנזיע-הונג דער פאללען שטרענגע דעס גזעטצעס געגען דיא שלדיגען ערייגנישסע, האלטע זיא עס פיר דיא הייליגסטע פפליכט אללער אנשטענדיגען בורגער, וועלכען דיא וואהלפאהרט אונזערער פאטער-שטאדט אס הערצען לייגט, מיט אללען מיטטעלן דאהין צו ווירקען, דאס דער נייסט דער אינגעזעטצ-ליכקייט אונטערדרוקט ווירד, אונד פערגעסט אונד רוהע אונטער אללען בעוואהנערן פור אומסער ער-האלטען בלייבען!"

דיעזער בעשלוס ווארד נון איינשטימיג אנ-גענאממען. —

מינישטער-פרעזידענט טיסא האט ווידער אן זעממטליכע קאמיטאטס-בעהادען פאלגענדען עראלאס געריכטעט:

„אין בען איבערצייגונג, דאס זעממטליכע בע-הادען מיט ענטרסטונג גערעדט פאן יענען שמאב-פאללען קראוואללע, וועלכע אין פעסבורג אונ-טער דעם נאמען „אנטי-סעמיטיסמוס" פעראבט וואהרען אונד גנמעהר אויך אין דער אומגעגעגנד פעסבורגס נאכאהמונג געפונדען!"

„איך בען איך דאפאן איבערצייגט, דאס דיא בעהادען אוהרע פפלכט צור פערהיטונג דער-ארטיגער קראוואללע אפפלקאמטען קענגען — אונד זאללטע דיא פערהיטונג דיעזער קראוואללע נכט איבעראלל געלינגען, זאללטען היע אונד דא דאך דערארטיגע קראוואללע איסבריכען. זיא ווערדען דיא בעהادען מיט דער פאללען קראפט דעס גזעטצעס אונד דער אפפענטליכען גוואלט דיא שלדיגען בעשטראפען. איך מיינערזיים האלטע מיך פערפפליכטעט, צו ערקלערען, דאס איך הער אי-נע נאכלעססיגקייט אונד אין שאנגנגפאללס פאר-געהרען גגגגגן דיא שלדיגען דורכאוס נכט דול-דען ווערדע; עס איזט אייגע דער ערסטען פפליכ-טען דער שטאאטס-גגוואלט, דיא זיכערהייט דער פערזאן אונד דאס אייגנטהום דער בירגער, אהנע

מיט עס ניכט צום בלוט-פערגיסען כאממע. — איך הער ערבאמען דיא בייערן דיא בראנגטווינ-פעסער. אום זיך איינגן רוים אנצוזיפען, אין בייער אין דעם זיך דער שפרישים ענטצינדעטע, איזט איך אין פאלגע דעסען געשטארבען. — דער בראנגטווין, דער ניכט אויסגעזוכפען ווערדען קאנגטע, וואיזדע איסכגאסען — גאנץ וויא אין רוסלאנד; דער רייכע קייפמאנן לוסטיג איזט אום זיין גאנצעס פערמאגען געכאממען. — אין האצערס-דארף אונד איוואנכא וואיזדען אויך מעהרערע יידישע געוואלבע צערשטארט. — אין איזגרוב (עבעל-פאללס ניכט ווייט פאן פרעסבורג) וואזדע דער איזראעליט הערצפעלד פאללין אויסגעפלינדערט. — אין רעטהע זינד זאגאר אין פאלגע דער העפטיגען שטיינווערפע פיעלע יידען פערוואונדעט וואזדען. — אין סעגט יאגגען דווערן דיא יודען-העטצען שאן זייט לענגערער צייט. דער דארטיגע בירגער-מייסטער וואללטע דען הויפט העטצער, דען געוויזענען שטייער-ערסקלטאר, נאמענס רוטכא, פערהאפטען; דיזער אבער לייסטעטע איינען זאלכען ווידערשטאנד, דאס מאן מיליטער הערבייריפען מיססע. דאס מיליטער נאהם נון דיזעען רוטכא גפאנגען, וויא איך נאך 13 אנדערע, דיא איהן מיט געוואלט בעפרייען וואללטען.

אין פרעסבורג זעלבער בעלאמען דיא אנטסעמיטען פאר דעם שטרענגען ראגיגלכען קאממיסער, הערן יעקעלפאלוש. איינע ערכע פרכטבארכע, דאס זיא פארטוויהרענד אירדע אונשולד בעטהייערען, אונד איוואן שימאני ערשיען זעלבסט בייא יעקעלפאלוש. אום זיך בייא איהם צו ענטשלדיגען, הערר יעקעלפאלוש אבער אנטווארטעטע: „איך דאבע ניכט דיא עהרע, דיא צו קענגען; איבריגענס זאגרטע איך זיא בייא איינער איגרוהע-שטונגע ערווישען, זיא ווערדע איך איך ניכט איהרע אינפערלעטצליכקייט אלס דעפטיגטער בערוקסטעען. — דאס פרעסבורגער גראסע יידישע האנדעלס-הויז טעדעסכא אונד לאמפאניע, וועלכעס בייא דיזען קרא"אללען דען גראסטען שאדען דאפאנטרג, דאס אללען זייגען 500 ארבייטערן געלעגדיגט, טעדעסכא פערלאסט פרעסבורג גגנצליך, דיא גון בראדלאז געוואָרדענען 500 ארבייטער בעקלאגען זיך ביטטער, דאס זיא וועגען דער זינדען אנדערער לייטע ביסען מיססען. דיא פאָרשטעהער דער לאָגערעס. אונד דער ארטפאדאלסען געמינדען פרעסבורגס ריכטטען אינגען אייפרוף אן דיא מיטגליעדער אירער געמינדען, זיך הודיג צו פערדאלטען, דען בריסטען אום דעם וועגע צו געדען אונד ניכט אינמאל אינע זעלבסט-הילפע צו פערזוכען, דא דאס מיליטער זיא גענוגענד שיטצע. וויא עס הייסט, איזט אינע פרעס-בירגער יידישע פרויא, נאמענס פרוכטמאן, בייא דעם עדעלפארגעסטרינגען קראיאלל זא געשלאגען וואָרדען; דאס זיא גגסטערן אין פאלגע דיזעער מיס-האנדלונגען געשטארבען.

טעלעגראפישע דעפעשע.

פרעסבורג 2-טען אקטאבער. הייטע הערשט אין פרעסבורג אונד אומגעגענד רוהיג. — דיא לאנשטיטצער פלינדערער האט מאן געבינדען מיט פאנדורען-בעגלייטונג נאך פרעסבורג געבראכט. דיא פערהאפטעטען פאן לאנשטיי זאגען: „דא מאן אין פרעסבורג דיא יודען געשלאגען אונד געפליהדערט, זא וואללטען וויר עס אין לאנשטיט נאכמאכען."

געשעפטסבעריכט.

געטרייד-געשעפט. פאן וויצען ווארען נעמעטערן מעסיט צו מארקטע נעבראכט דער פערקויף ווארנוט. 15000 מעטצ' וואיזדען פערקויפט.

וויצען, מחיים- (נייע) 100 מטצ' 81.5 ק' 9,75 גולד. 100 מטצ' 81.5 ק' 9,67½ גול. 200 מטצ' 80.5 קילא 9'70 גולד. 100 מטצ' 80. קילא 9,65 גולד. — 1200 מעטצ'-צענטנער 80. לאגראמם 9'72½ גול. 2200 מצ' 80, קילא 9'65 גולד. 100 מעטצ' 80 קילא 9.55 גול. 100 מטצ' 79. ק' 9.25 גול. 200 מטצ' 79 קילא 9'35 גול. פערטער נאדען 200 מעטצ' 80,3 קילא 9,40 גולד. — וויינסגבורגער 650 מצ' 78.7 ק' 9.45 גול. 600 77,7 ק' 9.35 גול.

קארן (נייעס) 6,60—6,90 גולד.

גערסטע פומטצ'-וואארע 5,80—6,20 גול. מאלצ-וואארע (7-2 — 8. גולד. —

קוקורוזין 7.50 — 8. גולד.

האפער 6.10—6.12 גולד.

רעפס, (אחל פער אינוסט-סעפטעמבער 1883 12¾ גולדען.

הילזגרכטע: ערבסען אינגאריישע 11 12 גול. לינזען 12—17.50 גול. אאדע הזרזע —6'. הזרזע בריין —10.50—10, נראסבוויסע באדגען 10,50 גול. צווירנעל 9—11.75 גול. לייגאטען 12.25 גול. האנפאטען — גול. מאהאר — גול. קיסמעל 23—25,— גול. וויקען 7 גול. מאהן נייער — 26' — 27' גול. בלוטער 39 — 30 גול.

שפירטום אלס דעפטירטער בערוקסטעען. — דאס פרעסבורגער גראסע יידישע האנדעלס-הויז טעדעסכא אונד לאמפאניע, וועלכעס בייא דיזען קראיאללען דען גראסטען שאדען דאפאנטרג, דאס אללען זייגען 500 ארבייטערן געלעגדיגט, טעדעסכא פערלאסט פרעסבורג גגנצליך. דיא גון בראדלאז געוואָרדענען 500 ארבייטער בעקלאגען זיך ביטטער, דאס זיא וועגען דער זינדען אנדערער לייטע ביסען מיססען. דיא פאָרשטעהער דער לאָגערעס. אונד דער ארטפאדאלסען געמינדען פרעסבורגס ריכטטען אינגען אייפרוף אן דיא מיטגליעדער אירער געמינדען, זיך הודיג צו פערדאלטען, דען בריסטען אום דעם וועגע צו געדען אונד ניכט אינמאל אינע זעלבסט-הילפע צו פערזוכען, דא דאס מיליטער זיא גגענגענד שיטצע. וויא עס הייסט, איזט אינע פרעס-בירגער יידישע פרויא, נאמענס פרוכטמאן, בייא דעם עדעלפארגעסטרינגען קראיאלל זא געשלאגען וואָרדען; דאס זיא גגסטערן אין פאלגע דיזעער מיס-האנדלונגען געשטארבען.

געשעפטסבעריכט.

געטרייד-געשעפט. פאן וויצען ווארען נעמעטערן מעסיט צו מארקטע נעבראכט דער פערקויף ווארנוט. 15000 מעטצ' וואיזדען פערקויפט.

וויצען, מחיים- (נייע) 100 מטצ' 81.5 ק' 9,75 גולד. 100 מטצ' 81.5 ק' 9,67½ גול. 200 מטצ' 80.5 קילא 9'70 גולד. 100 מטצ' 80. קילא 9,65 גולד. — 1200 מעטצ'-צענטנער 80. לאגראמם 9'72½ גול. 2200 מצ' 80, קילא 9'65 גולד. 100 מעטצ' 80 קילא 9.55 גול. 100 מטצ' 79. ק' 9.25 גול. 200 מטצ' 79 קילא 9'35 גול. פערטער נאדען 200 מעטצ' 80,3 קילא 9,40 גולד. — וויינסגבורגער 650 מצ' 78.7 ק' 9.45 גול. 600 77,7 ק' 9.35 גול.

קארן (נייעס) 6,60—6,90 גולד.

גערסטע פומטצ'-וואארע 5,80—6,20 גול. מאלצ-וואארע (7-2 — 8. גולד. —

קוקורוזין 7.50 — 8. גולד.

האפער 6.10—6.12 גולד.

רעפס, (אחל פער אינוסט-סעפטעמבער 1883 12¾ גולדען.

הילזגרכטע: ערבסען אינגאריישע 11 12 גול. לינזען 12—17.50 גול. אאדע הזרזע —6'. הזרזע בריין —10.50—10, נראסבוויסע באדגען 10,50 גול. צווירנעל 9—11.75 גול. לייגאטען 12.25 גול. האנפאטען — גול. מאהאר — גול. קיסמעל 23—25,— גול. וויקען 7 גול. מאהן נייער — 26' — 27' גול. בלוטער 39 — 30 גול.

שפירטום אלס דעפטירטער בערוקסטעען. — דאס פרעסבורגער גראסע יידישע האנדעלס-הויז טעדעסכא אונד לאמפאניע, וועלכעס בייא דיזען קראיאללען דען גראסטען שאדען דאפאנטרג, דאס אללען זייגען 500 ארבייטערן געלעגדיגט, טעדעסכא פערלאסט פרעסבורג גגנצליך. דיא גון בראדלאז געוואָרדענען 500 ארבייטער בעקלאגען זיך ביטטער, דאס זיא וועגען דער זינדען אנדערער לייטע ביסען מיססען. דיא פאָרשטעהער דער לאָגערעס. אונד דער ארטפאדאלסען געמינדען פרעסבורגס ריכטטען אינגען אייפרוף אן דיא מיטגליעדער אירער געמינדען, זיך הודיג צו פערדאלטען, דען בריסטען אום דעם וועגע צו געדען אונד ניכט אינמאל אינע זעלבסט-הילפע צו פערזוכען, דא דאס מיליטער זיא גגענגענד שיטצע. וויא עס הייסט, איזט אינע פרעס-בירגער יידישע פרויא, נאמענס פרוכטמאן, בייא דעם עדעלפארגעסטרינגען קראיאלל זא געשלאגען וואָרדען; דאס זיא גגסטערן אין פאלגע דיזעער מיס-האנדלונגען געשטארבען.

דייסשוואללינג 2,40—2.9 גול. פער פאאר. — פערבישע 130—145 גולד. באשקיר אונד באנאטער 140—155 גולד. טירקישע אונד מאצעדאנישע 49—50 גולד. קראאטישע אונד באסנישע 48—49 גולדען. פער 56 קילא. — (אללעס פער 2 פערצענט.)

לאמפפפפ-פערלע. דייסשוואללינג 50—60 גול. באשקיר אונד באנאטער 85—95 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.

הייע, ווייר נאטירען: פער 100 ק' אונגאריש קוה-הייט 108—112 גול. אכסענהייט טראקענע 105—115 גולד. ראסהייט 10,—10,50 גול. קאלב-פעללע אחנע קאפפע 208—215 גול. מיט קאפפען 195—202 גול. פער 100 קילא.

לעדער געשעפט. קוה-הייט 5—8-קילא 220—265 גולד. איינמאל פערזעטצטע טעריצען פאן 10—14 קילא 168—170 גולד. צווייטמאל פערזעטצטע טעריצען 16—18 קילא 164—166 גולד. דייטמאל פערזעטצטע טעריצען 19—22 קילא 168—170 גולד.

קאלבלעדער, בייזע 9—12-קילא 450—465 גולדען. נגענרבטע 6—8-קילא 360—375 גולדען פער 100 קילא.

שאפפפוולל. אין פאָרינער וואכע וואר דאס געשעפט לעבהאפט. עס וואוירדען 1200 מעטצ'-צענטנער פערקויפט. אז. צ.: פערדעללע צינאיא 64—95 גולד. זאנד איינשורען 57—60 גול. מיטעל איינשור פיר טוך 94—95 גולד. מיטעל איינשור פיר קאמם 85—88 גולד. (אללעס פער 56 קילא.)

ווייגער פרייזע.

שפירטום 25.31—31.50 גולדען פער 10000 לטער-פערצענט.

ריבאל 35.75.—36. גולדען פער 100 קילא.—

וויינען, פעקקפפ וואוירדען 25000 מעטצ. פרייזע: אונגאריש-ווייצען 73—75-קילא 10.10—10,60 גול. פער מעטצענט.

קארן, אונגאריישע 68—72-קילא 7.40—7.60 גולדען פער מטצ.

גערסטע סלאוואנישע 60—64-קילא 8.20 — 10,75 גולדען.

האפער אונגאריישע 6.30 — 6,60 גולדען פער מעטצ-צענטנער.

קוקורוזין 8,70—8,80 גולדען.

רעפס באנאטער 14.25 — 14.50 גולד. קאחל-15—15.50 גולד.

וויינצענמעהל נו' 0: 19.75—21. גולד, נו' 1: 19.25—20. גולד. נומ' 2: 17.75—19, נומ' 3: 16.—17,25 גול' אללעס פער מטרצער.

קארן-מעהל נו' 1: 13.75—16, גולד, נו' 2: 11.50—13. גולדי פער מטרצער.

לאטטא-ציעהונג פאם 30. סעפטעמבער 1882.

אפען	59	22	7	60	63
לינץ	83	63	80	15	46
טריעסט	10	55	2	85	71

פערגיסטער-ציעהונג פאם 30. סעפטעמבער 1882.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קרוזלשטע פר. הקטאליטר	פער 100 קילאגראמם
נארד-אונגאריישער	75	.
„ „ „	76	.
„ „ „	77	.
„ „ „	78	8.50 — 8.55
„ „ „	79	8.65 — 8.70
„ „ „	80	8.75 — 8.80
„ „ „	81	8.85— 8,90
סעכסטער-נאדען (נייא)	75	.
„ „ „	76	.
„ „ „	77	.
„ „ „	78	9.— — 9.15
„ „ „	79	9.20 — 9.30
„ „ „	80	9.35 — 9.40
„ „ „	81	9.45 — 9.50
מחיים	75	.
„ „ „	76	.
„ „ „	77	.
„ „ „	78	9.— — 9.15
„ „ „	79	9.20 — 9.30
„ „ „	80	9.35 — 9.40
„ „ „	81	9.45 — 9.50
וויסגגבורגער	76	.
„ „ „	77	.
„ „ „	78	9.— — 9.15
„ „ „	79	9.20 — 9.30
„ „ „	80	9.35 — 9.40
„ „ „	81	9.45 — 9.50

פרוכטע		קרוזלשטע פר. הקטאליטר	פער 100 קילאגראמם
קארן		70	7.10 — 6.80
גערסטע מאלץ		52	—.— — —.—
גערסטע פומטצ'		52	6.25 — 6.—
האפער		40	6.20 — 5.90
קוקורוזין באנאטער		75	7.80 — 7.20
אנדערער		72	7.75 — 7.70
רוזיוק		—	—.— — —.—
וויצען	פער הערבסט		8.90
			—.—
			—.—
קוקורוזין			—.—
גערסטע			—.—
האפער			6.12
			—.—
			—.—
רעפס			—.—

באללען-מעהל		קי.	פל.
נומפער	0	20	50
„	1	—	20
„	2	19	50
„	3	18	80
„	4	18	40
„	5	17	40
„	6	16	30
„	7	14	50
„	8	12	50
„	8½	9	50
שפרוטום: אלטע מעסטאדע פרעמדעפע		32	50
„ נייע „		29	75

דער באללען פר 100 קילאגראמם אין הויז גאנץ

קורז-טאבעללע פאם 30 סעפטעמבער

געלדסורטן	קי.	פל.
ולבקר-אשיג	—	100
דוקאטען	5	65
קסטרייך-אונגארישע 8 גולדען נאלד-		
שטיק (20 פראנקס)	9	43
פראנצאזישע	9	43
יטליעשע וויסבאנקנאטען	58	20
(20 מארקשטיק	11	65
פאטיר-וגאל	1	17

לאזע.	קי.	פל.
1854-ער פערזיכערונגס שפאנס-לאזע	120	75
1860-ער „ „	130	75
רעטטונג „ „	134	75
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	170	—
רעטטונג „ 50 „	169	—
פאמס וויסנשאפטליכע	54	—
פערקעל-לאזע	29	—
קיריכלי-לאזע	174	—
פרעמדע לאזע צו 40 גולדען	41	—
פרנס-יאזעפס-פפ-פארטע-לאזע	109	—
אלבערטינע לאזע	23	—
קולנדערישע לאזע צו 10 גולדען	19	—
קראאטיר לאזע „ 20 „	19	75
אטגער לאזע „ 40 „	40	—
פארטסי לאזע „ 40 „	38	—
הוטלס-לאזע „ 10 „	20	—
פאלס-לאזע „ 40 „	54	—
וואלבערונגס לאזע „ 20 „	24	—
סט.-לעגנאס לאזע „ 40 „	47	—

לאזע.	קי.	פל.
פאפנהולץ לאזע צו (2 גולד)	—	24
פרוטעסטאנט לאזע „ 100 „	—	127
רעטטונג „ 50 „	—	63
וואלרשטיין-לאזע „ 20 „	28	50
וויגר שוטשטי-לאזע 20 „	—	39
אונגאריש-פרטסטין-לאזע צו 100 גולד	118	25
פרייס-פאל-לאזע	—	110
וויינגרי-לאזע	125	75

ווערטה-פאפיערע	קי.	פל.
אונגאריש גאלדענע 6%	119	30
רעטטונג צו 4 פערצענט	87	90
אונגאריש פאפיער-רענטע	86	80
אונגאריש נייטרענזאלאסטענען	98	50
פרטסטער באנאטער	—	95
וויגענגבורגישע	—	99
נאדיטשע	—	102
בוקאוינא	100	50
אונגאריש איינגגאריש-אלגעמיין	—	135
וויינצקרקנס-אנלעהנס-אנלגאאדענען	97	50
פאפאנישען דער אונגאריש נאדיגע-		
קרקרוס צו 5 אינגאראל פערצענט	—	101
דער אונגאריש רוסאפטקקע באנק צו		
5½ פערצענט	102	75
דער אונגאריש אללגעמיינע באנק-		
רעטטונג-אנשאלא צו 5 אינגאראל		
פערצענט	98	50
דער אסטאמען	90	30
דער נארדאמעריקאנער	—	164

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

ווירטה, דעם איז גענהעטצטען פאלקע גענוי יענע יודען-הייזער בעציכנעט, וועלכע ערשטרעקט ווערדען זאללטען. פריהווירטה האט איך געלר אונד צינארדען אונטער דיא פלינדערער פערטהיילט אונד אנווייזונגען פיר פערשידענע ווירטהסהייזער איך געטרענקט איסגעשטעללט.

פערשיעדענע נייאינקייטען.

* (דיא ערסטע טהעטיגקייט דעם אונגארישען רייכסטאגעס.) דער בעקאנגטליך אם 5טען דיזעזס (מארגען) צו-זאממענטרעטט, דורפטע זיך מיט דער יודען-פראגע בעפאסען. — דיא „נייע פרייע פרעסע" שרייבט היעריבער געמליך: וואהל ווירד דעם אונגארישען ריכסטאגע גלייך ביא זיינער „ווידער-עראפנונג דאס באריכט פיר דאס יאהר 1883 פארגעלעגט ווערדען, דאך ווירד טראצדעם ניכט דיזעזס דען ערסטען גענעגנשטאנד דער פערהאנדלונג בילדען. דיא עראינגנסס דער לעצטען טאגע אין פרעס-בורג אונד דען אמלייגענדען ארשאפען ווער-דען אונפערצייליך צור פערהאנדלונג געלאנגען מוס-סען. דיא לינקע (שענגיע פארטיא) האט בעריטס פערשפראכען, אין דיזער אנגעלעגענהייט דיא אונגארישע רעגיערונג בעטרעפפס איהרער מאסנאה-מען צור אונטערדריקונג דער „דענקפרייהייט אים קרעפטיגסטע צו אונטערשטיצען. אבער זעלבסט דער גראפערע טהייל דער אפפרעס-לינקען דורפ-טע דיעסמאל דער רעגיערונג קיינע שווערינקייטען בעריטען. הערר דאניעל איראני, דער הייפפטרעד דעם אנטעללעגענטען טהיילעס דער אפפרעס-לינקען, געדאכט יא בעקאנגטליך צו דען אייניג-טיגסטען פרעפטערן דער יודען-עמאנציפאציאן. — דיא הערדען אישטיצ, אנאד, איוואן שמאנ, ווער-דהייא אונד סאלאי דורפטען דיעסמאל אינזעהען, דאס זיא אים אונגארישען ריכסטאגע קיינען אנ-האנג האבען!

* (איין נייעס העטצ-מיטעל.) דא דער טיסא-עסלאיער פראצעס אלס העטצמיט-טעל שאן צימליך אבגענוטצט איזט, זא זוכט מאן איממער נייע מיטטעל. אים דיזעם הינטצווייא איס-פרישען צו קאנגען. זא ווירד אים „פינגעטלעגטעס" אין בריעף דער אלטען שאלמאס אן ווערהייא פערהאפטליכט, אין וועלכעם עס אינטער אנדערם הייסט: „איך זעהע לידער, דאס מאן דען מארד, דער אן מינער מאכטער עסטער פערהאפט וואהרדע, צו פערשטען זוכט. איך ווערדע אלזא ניכט איז-מאל דיא גענגטהואנג האבען, דאס מאן אן דען מארדערן מינעס קינדעס ראכע אבע. מינע טאכ-טער איזט יא אן דער סינאנגע פערשוואנדען,

אונד זא איזט יא לייכט צו ריכטען, ווער זיא אים דאס לעבען געבראכט. אונד ווייא קאמטס עס, דאס מאן דיזעזס מארד-טהאט צו פערשטען זוכט? — ווייל דיא פערדעכטיגען איבער פיעל גולד פערגע-גען אונד איהרע פערטהיידיגער רייכליך בעלאהנען קאننען. איך אבער בין אינע אלטע אומע פרייא, דיא אינעס אוואקאטען, דער זיך מינער זאכע אנגעהמען וואללטע, ניכטס בעטען קאننטע. איך עולובע מיר דאהער, זיא, הערר ווערהייא, אלס אינען פיינד דער גערעכטיגקייט, דרינגענד צו ערזוכען, מיר אינען אוואקאטען צו פערשפפען, דער בעריטס ווערע, פיר מינע גערעכטע זאכע, אהנע יעדע איסזוכט איך בעלאהנונג אינצוטרע-טען!" — דאס איזט דער הייפטגהאנדלט דעם בריע-פעס דער אלטען שאלמאס. — עס לייגט וואהל איך דער האנד, דאס דיזעזס אלטע בייערן-פרייא ניכט שרייבען קאننען אונד דאס זיא אן אינען אפ-פענטליכען בריעף אן ווערהייא נאר גיע געראכט. „ווערהייא אונד זיינע לייטע האבען דיזעזס בריעף אבגעפאסט, אונד זאראנן דיא אינטיסענדע אלטע שאלמאס אבערדערעס, דענזעלבען צו אונטער-צייכנען, אם זא אין נייעס טשטעל צו געווינגען, דאס דוממע פאלק גענען דיא יודען צו העצען. — אבערענס מעלדעט דער „פעסטע ללאיד", דאס דער פאן קאמא גענען ווערהייא אינען פרעס-פאעטס אנגעשטרענגט, וואהל ניכט וועגען דעם ערזוהנונג בריעפפס דער אלטען שאלמאס, זאנ-דערן אן פאלגע אינער פאלטען מישטהיילונג, ווע-כע „פינגעטלעגטעס" אבער דיא מהעטיגקייט דעם נייען וויצע-שטאאטס-אנזיאלטעס, האזאט, אין ניר-ווערהאלט אין זיינער זאמטטאג-נוממער פערפפענט-ליכט האט.

* (איינע יודענפרינדליכע רעדע.) דער דעפטיגטער דעם נסטגנער וואהל בעצירקס, הערר, הולט פאר זיינען ווערהלערן אינען רעבענשאפטס-בעריכט, אין וועלכעם ער איך דער יודען-אנגעלעגענהייט ערזוהנטע, ווי מיסטען הייר בעמערקען, דאס דער נסטגנער וואהלבעצירק אן דער רומער וואהלבעציירק גרענצט. דעסטען דעפטיגטער בעקאנגטליך אשטיצ איזט, דער דעפטיגטע ראהרער איזט אבער אין יודענ-פיינד אונד ער זאגטע פאר זיינען ווערהלערן פאל-גענדעס: „דיא יודען-פיינד וואללען אויך אין אונגארן איינע אללגעמיינע ווערעטצטע הערפאר-רופען; אבער עס ווירד איהנען דעם בייא דען אונ-גארישען בירגערן ניכט גלייגען. אונגארן וואר אממער דאס לאנד דער טאלערانز אונד דער דול-דונג. וויא זעהר וועלטען דיא פיר-פאלגונג איינער קאנגעססאן פלאטצגרייפפען. אין דען פיהרערן צייטען, אלס דער יודע אין גאנזן אייראפא פער-פאלגט וואר, פאנד ער בייא אונס יודען איינע צו-פלוכט. אונזער לאנד וואررד דען יודען נאך אונד נאך צור הייماט, אונד הייטע זינד זיא אונזערע מיטבירגער, דיא טהיילנעהמען אן אונזערען ליידען אונד פריידען — אונד דאך וואללען הייטע נאך דיא אנטי-סעמיטען אונזער פרייעס לאנד אין יענע פינס-טערען יאהرהונדערטע דער יודען-פערפאלגונגען צוריקשלייפען. אבער דעם ווערדען ווير ניכט צו-לאططען; דאס גזעטצען מאכט אונס אללע גלייך אונד דיעס בעוואططזיין וואررצעלט זא טיעף אס הערצען אינעס יעדען שוואططס-בירגערס. דאס עס דורך קיינע העטצע פאן דאס פערررעגנט ווערדען קאننען. עס איזט דאהער צו בעדויערן, דאס זאגאר רייכסטאגס-דעפוטירטע איהרען הילדען בע-רוף בעשططצען אונד זאגאר אים רייכסטאגע אינע בעוויגונג גענגען דיא הערייפפערשיאדען וואללען.

נייעסטעס.

דיא הייטיגען מארגענבלעططער פראפפענט-ליכען וויעדער פאלגענדע נאכريططען: אין גראס-מאנגראפ וואررען דיא יודען אינוואהנער וויג-בערגער אונד לאططעל איסגעפלינדערט. — אין גאר-שוד (בייא סערד) וואررד דיא שפצעررייא-האנדלונג דעם יודען פאללאך געפלינדערט אונד דאס גגיאלב גערעررגطططططط

פאלק מישטען אונד אינטער אים געלד אונד צי-גארדען פערשהילטען; עס וואר־ען אבגעזאנדטע פאן דער פרעסבורגער אנטי-סעמיטען-באנדע, אונד אים 7 אוהר אבענדס וואורדען צוויא דיעזער אנטי-סעמיטישען העטצער איף פישער טהאט ערשאסס, וויא זיא עבען דאס פאלק צו זודע-פלינדערונגען איפהעצטען. זיא וואורדען זאפארט פערהאפטעט. עס כאס איך צו איינעם קראיואלל, אונד אים ווי-טערען פערלייפ דער שטירמישען נאכט וואורדע איך אין דרייסטער פאן דיעזען אנטי-סעמיטישען באנדען ערוישט אונד פערהאפטעט. דיעזע פער-האפטונגען ערדרונגען אינטער דעם אינפלעטצ-טען פאלקע אינע נאך גראפערע וואוטה אונד דאס געזינדעל בעגאנן דיא פענסטער דער זודע-וואהנונגען מיט גראסען שרייען צו בעזיעהען. עס וואר נין דיא איסערסטע געפאהר צו בעפירכטען, דא עבען צוי שטירע קין מיליטער אין באזונג פאר-האנדען וואר. דאס וויטהעזינדע פאלק בעגאנן נון איך הייזער צו צערשטאר־ען — ענדליך שפרענגטע דאס מיליטער הערבייא, אונד אלס דאס געזינדעל איך דעם מיליטער זודערשטאנד ליסטען וואללטע, מיסטע דאס מיליטער דרינהיען. אונד זא כאס עס נון צום בלוט-פערגיסען. פיעלע וואורדען זעהר געפערהליך פערוואונדעט. — אבער דאס שטרענגע איפטרעטען דעם מיליטערס נטצטע, דיא רוהע איזט ווידער הערגעשטעללט.

אין וואטערג מיסטען דיא זודען צור זעלבסט-הילפע גרייפען אונד זיך זעלבער גנגען דאס דרב-געזינדעל פערטהיידיגען. דיא קרעפטיגען איזראע-ליטען אונד אנדערע בירגער-וואכט. דיא איזראעליטען שלוגען נון אללע, דיא עס וואנטען, מיט שטיגען צו זיעפען, נידער. פיעלע פאס גע-זינדעל וואורדען פערוואונדעט אונד פיעלע איגנע-שפערט. וואהרך דיא רוהע ווידער הערגעשטעללט וואורדע.

אין שטאמפען ווידער האט דער ריכטער זעלבער דען קראיואלל גיעדערגערוקט. אלס דאס גזינדעל אין דיעזע מיט דען זודען-פלינדערונגען בעגאנגען וואללטע, וואר דער ארטס-ריכטער זאممט דעם נאמער אונד דען גשוויאר־ענען איגגעשרישטען אונד פערהאפטעט פינף דער רעדערפירער, וואהרוך דיא רוהע ווידער הערגעשטעללט וואורדע.

אים אלל דיעזען בעריכטען איזט נאכין דיש-לוך צו ערזעהען, דאס דיא אנטי-סעמיטען אללהין אוהרע ליסט פערזענדען, אים זודען-קראיואללע הערגעצבויאר־ען.

דער וויצע-גשפאן דעם פרעסבורגער קאמי-טאטס האט אן דיא פרעסבורגער שטאטסאנוואלט-שאפט אפגעגעבע צישריפט גערכטעט: „נאכדעם דיא זודען-קראיואללע אומער ערנסטער אונד בע-דענקליכער ווערדען אונד אינטער דעם אפלקע דיא זאגע פערבריטעט איזט, דאס דיא זודען-פלינדע-רער מיט שאנגען בעהאנדעלט אונד גאר ניכט בע-שראפט ווערדען, זא ערזוכע איך דען שטאאטס-אנוואלט, דאהין צו ווירקען, דאס אבגעראל דיא בעצירקס-גערכטע דיא קראיואללע אם שנעללס-טען אונד אם שטרענגסטען גיעדערדרוקען, דאמיט דאס אפלק זעהע, דאס מאן עס מיט דער זאכע זעהר ערנסט נימט.“

איבער דיא אפרגונגע אין פרעסבורג וועה-רענד דער לעטצטען טאגע דעם אפרגונגען מאנאטס ווירד נאכטרגליך אם „ערעטערטעט“ נאך אפל-גענדעס געמעלדעט: „דיא גראפטע פערוויטונג האבען דיא פלינדער אין דער גראפהאנדלונג דעם הערען עמאניעל שטרוס אנגערכטעט. עס דייערטע איגע שטנדע לאנג, עהע עס דיא פער-שלאססונג טהרע ערבעטען קאנגטע. נאכדעם נון דיא פלינדערער איגגעדרונגען ווארען, צער-טרممערטען זיא אללעס אין קליינע שטיקע אונד צערשטרייטען עס איף דיא גאססע. זיא נאה-מען איף פיעלע באנקנאטען מיט זיך אונד וואלל-טען דאס גערר איף דער גאססע אינטער זיך פער-טהיילען. דא כאס ערדאך דער אנפיהרער דער אנטי-סעמיטען אונד אנטע אהנונגען: „צערריסט אונד פערבריגגט לעבער דאס גערר! ווי וואללען יא נור דען ווידען שאדען צופיגען, אבער אידר גערר בריכטען ווי ניכט!“ — דער שאדען דעם קיפאנגעס יאיעף פלייטמאן בעטראגט ווענגסטענס 4000 גיל-דען. זיין גייאלל וואורדע פאללטשטענדיג פער-ווטעט, ער זעלבסט אם לינקען אייגע פערוואונ-דעט, אונד ער כאנגטע זיין לעבען נור דורך דיא פלוכט אין דען קעללער רעטטען.

דער רעגיערונגס-קאممיסער עקעלפאלטש איזט אייגער אראנזירטען אנטי-סעמיטישען באנ-דע איף דיא שפור גקאممען, דערען מיטגליעדער דען גאנצען קראיואלל געלייטעט אונד פאבריי-טעט האבען. עס זינד דא ריכטע פרעסבורגער אונד וויינער בריסטליכע בירגער אין פערדאכט, דאס גערר אנשטיפטונג דיעזער קראיואללע הער-גגעבען צו האבען.

אין ראדאשטיין וואורדען עבענפאללס דען זודען דיא פענסטער איגגעשלאגען. דער שטחל-ריכטער לעגס דא אללע ווירטהס. אונד גשעפטס-הייזער שאן אים פ אחר אבענדס שפערען אונד עבען דורך דיעזע פערהדרונג עגטשטאנד ערסט דעבט אין גראטער קראיואלל. אין בוערנ-וויב קראפטפע נעמלך שפעט אבענדס אם פענסטער איינעם יידישען ווירטהסהייזעס, אים בראנטווין צו האלען, דיא פאנדזרען גלוכבטען. דאס בוערנ-ווייב וואללע דאס פענסטער דעם זודען איגשלאגען אונד דאס דאס געפאהר צו לאססען, דאמיט איך אלס ערסטער אים דער געפאהר צו איגער אלד שא-נען פיזיא קאممען קאننע. דער דומטע האט אלזא דאס גלוק! אונלעגנסט ערשטעט איך אין שיף אים דער גע-פאהר דעם אגטערגאנגגע — אונד ווער וואר דאדין? פינף אלטע גראممטטער, וועלכע קריגט אויף דען מארקט גע-בראכט האבען!

אלזא דיא גאנצע וועלט איזט אי נ נ ש שאדט; איך אין אמעריקא, נאممגעלך אין דען קליינערען אישטאדטען, האבען דיא לייטע ניכט בעססערע צו טהון, אלס זיך דיא קאפפע ווענגע איהרטע נאכבאר־ס צו צערבריגגען.

וואס נון גבריאל שווטפטער, נעמלך דיא קליינע יי האننא, בעטריפפט, זא האט זיך דיעזע ווענגע דער הייראאט אם מיסטען גגפיפ. ערסטענס שאן מלכה צום פראטצע גגפיעל עס איהר, דאס איהר בירדער איינע שאנע, ריכטע אונד פאריגהמטע דאמע גגהייראטטע, אונד צוויי-מענס זיך זעלבסט צו ליעבע, אינדעם זיא עטצטע איינע מאדע-דאמע אים הייזע האמטע, וועלכע אויך זיא נאך דער מאדע קליידען ווירד קאننען. —

דאס זיך דיעזע בכוהה לילינגטהאל, יעטצט פער-הייראטטע קאפן, פרוהער דען פאלשען נאמען יולע קאפן בייגגעלעגט, וואוסטע דא אויסער ראטטרען אונד איהרטס אדווקאטען גגممאנר. — גבריאל זעלבער וואר שפאלץ אויף זיינע פ־ויא, נאכדעם ער פאן דעיזעלבען ערפאהרען, דאס זיא דיא ווטווע דעם פרעטשפרעגען בעיהممטען דאקטאר־ס לילינגטהאל אויס. ער האטטע פאר דער גע-לעגהרהאפטיגע יגגעס דאקטאר־ס גגאטען דרטטקע, אונד דיעזען דרטטקע איכבריטיג ער אויף אויף דיא פ־ויא.

אונד דיא פ־ויא? דיעזע פאנד אן גבריאל גור זא פיעל, דאס ער קיין גגלעהרטער אויס, וואס איהר עכען אנ-גגנעהם וואר, נאכדעם דיא גגלעהרטען שלעכטע עהע-מגגנער זגגד, דא זיא זיך מיט דען ווטטגגשאפטען מעהר בעפאפטען, אלס מיט דען פ־ויא. — אונד דער איגגענגלי-כע צווגג איהרער פרעהייראטונג מיט גבריאל ווירד דעם לעטצר וואהל בעקאننגגט זיין; עס האנדעלטע זיך נעמלך דא דארגגם אם צו דעם גאללרייכען נייגגר אונד באדען, אויף וועלכעגגם גבריאל וואהننטע, צו גגלאننגגן.

באלד וואורדע אויך אין דער נאכבארשאפט פיעל דאפאן גגעפ־אכען, דאס גבריאל גור איין „מאننאפפפל-מאנן“ וויא, דאס איننגגמלך פ־ויא דבריה דיא דאיגגן אننהאבע אונד הערר אים הייזע איזט!

„איך מאכטע גור ווטטטע, (זאגטע זא מאننכע) וואהרט דיעזע דאמע איהרען אركען מאנן דאצו צווننגגט, דען זאגט צען מאנ דען בערג צו דורכשאפפען, אבגבראל צו גגיא-בען אונד לאכער צו באהרגגן, אלס אב דא איין שאפ־ן פערבראننגגן וועהרע!“

אויס גבריאלס אركען הטטטע וואורדע באלד איין שאننגגס הוזז מיט שאننגגر מאבעל-איגגיכטונג גגممאכט — אונד צוואר איך קאפפען דער הוזז-פ־ויא. אוהרער זיא דיע-ון גגלר גגגאممגגן, אהننגגט גבריאל גכטט. — גגן, ווטר וואללגגן עס אגגוטיגגן לעווערן זאننגגן: דאס גגלר הוגגגגן קאם פאן פגעטר דומקגגן.

דער אן אركטטה אונד אגגפאכהגגט גגגוהרننגגט גבריאל פ־הלטע זיך בגגא דגגגגגר גגאפטגגן הוגגגגגטהגגפ אונבגגהאנלגך, אונד אלס ער אגגגגגס אבבגגגגר פאן דגגן גגגבבגגגגגן אגגס גגבבגגגגג